

потерпілий перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах. Відповідальність настає з шістнадцяти років.

Підсумовуючи викладене, можна зробити висновок, що незважаючи на прийняті нормативно-правові акти щодо запобігання та протидії домашньому насильству законодавство в цій сфері не є досконалим і завершеним. Потребують кримінально-правового дослідження та конкретизації окремі положення і терміни, що містить ст. 126-1 КК, – «психологічне насильство», «економічне насильство», «близькі відносини», «психологічні страждання», «розлади здоров'я», «емоційна залежність», «погіршення якості життя потерпілої особи». Прийнята редакція диспозиції ст. 126-1 КК не сприятиме правозастосовній практиці, а лише її ускладнить. Адже закон про кримінальну відповідальність має бути чітким, доступним, зручним для застосування. Хоча сама криміналізація домашнього насильства є безсумнівною і має важливе значення у його запобіганні та протидії.

Список використаних джерел

1. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон від 07 груд. 2017 р. № 2229-VIII. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>.

2. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами: Закон від 06 груд. 2017 р. № 2227-VIII. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2227-19>.

Дьордйй Володимир Іванович,

заступник начальника управління кадрового забезпечення Головного управління Національної поліції в Закарпатській області, кандидат юридичних наук

КРИМІНОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ЛЕГАЛІЗАЦІЄЮ (ВІДМИВАННЯМ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ

Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, з кримінологічної точки зору, сьогодні є не лише формою прояву організованої злочинної діяльності, а й невід'ємним компонентом загальної криміногенної ситуації в Україні на сучасному етапі її економічного розвитку, що обумовлює актуальність вивчення причин та умов, які обумовлюють існування цього явища.

Детермінація злочинності є однією з найскладніших проблем в кримінології. Вчення про детермінацію нараховує декілька десятиків видів детермінаційної взаємодії. При вивченні злочинності взагалі та окремих видів, груп злочинів розрізняють причини і умови

(причинність) даних явищ, зв'язок станів, функціональну залежність, системно-структурні, статистичні та інші види зв'язків. Важливо наголосити, що причинність вужча за детермінізм, бо вона відображає зв'язок між явищами тільки в певному відношенні, спрощуючи їх загальну взаємодію [1, с. 90].

Серед соціально-економічних найбільш вагомими причинами та умовами легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом ми розглядаємо несприятливі тенденції економічного розвитку, спад виробництва, фінансова неспроможність підприємств, безробіття, соціальна незахищеність та розшарування населення, розбалансованість економіки.

Проте окремі соціальні групи використовують усю міць своєї організації і політичного впливу як засіб для здійснення перерозподілу доходів, що не завжди здається виправданим з погляду економічного становища, але вигідним для них. Як видно, в основі розподілу завжди перебуває захист суперечливих, конкуруючих інтересів. І це стосується великої частини грошових чи майнових прибутків.

Таким чином, доходи “не зароблені”, неправомірні, отримані в результаті нерівного розподілу за відсутності державного регулювання легко переходять у наступні фази процесу відтворення – обмін і споживання. Сутність цих процесів полягає в заснованому на прагненні до самозбереження опорі з боку інтересів, які перебувають під загрозою, а, отже і в боротьбі, де переважає не переконання, а співвідношення сил [2, с. 385].

Саме цим можна пояснити те, що установи і окремі особи, які займаються легалізацією і проти яких давно вже «повстала» суспільна думка, ще довго не втрачають свого статусу. Їх утримує сила опору зацікавлених у збереженні їх інтересів економічних і політичних сил.

В цілому, серед причин поглиблення економічної і демографічної кризи та зростання злочинності, ще у 2013 році справедливо називають кризу соціальних ідеалів, абсолютизацію матеріальних благ і втрату моральних цінностей у суспільстві, наростання відчуженості у стосунках між людьми, проявів бездуховності, агресивності і жорстокості. Перехід до ринкових відносин, що супроводжувався безкарним розграбуванням народного добра, створеного працею кількох поколінь нашого народу, фактичним розвалом вітчизняної економіки і зубожінням мільйонів людей, в духовно-емоційній сфері позначені насадженням психології індивідуалізму і здирицтва, неповаги до людини, пропаганди егоїзму, аморальності і цинічного прагматизму [3, с. 21].

Значним фактором морально-психологічного характеру, що істотно впливає на процес легалізації злочинних доходів, стала пропаганда культу збагачення будь-якими засобами, поширення серед населення традицій кримінального світу [4, с. 187]. Злочинні стереотипи досягнення життєвих цілей усе більш охоплює масову свідомість українців.

З цього можна зробити висновок, що значна роль у детермінації процесу легалізації (відмивання) доходів належить саме *морально-психологічним факторам*. Зокрема, це суспільна свідомість, психологічне самопочуття людей, правосвідомість, ставлення до норм моралі і права. Без розуміння сучасного морально-психологічного стану суспільства, що переживає духовну та ідеологічну кризу, будь-які заходи щодо протидії злочинності можуть виявитися малоєфективними.

Важливим спеціальним фактором, що впливає на процес легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, є інтернаціоналізація цього процесу в національну економіку. Відмивання «брудних грошей» викликане інтеграцією фінансових і товарних ринків та прагненням одержувачів злочинних доходів уникнути розтаєнення своєї злочинної діяльності за допомогою концентрації операцій з легалізації доходів у країнах, де державний контроль відсутній або має істотні прогалини.

Однією з найбільш сприятливих умов такого стану є зростаюча професіоналізація легалізації злочинних доходів. Мова йде фактично про створення визначеного роду цеху фахівців у галузі легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, до якого входять представники різних професій – банкіри, юристи, бухгалтери та ін.

Наступним впливовим фактором, що зумовлює легалізацію злочинних доходів є блок причин нормативно-правового характеру.

У зв'язку з цим слід зазначити, що найважливіша роль серед соціальних норм, що регулюють економічні відносини, належить *правовим нормам*. Багато норм, спрямованих на боротьбу з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом, та схожими діяннями, історично склалися на основі правових звичаїв і окремих правових положень. Однак правовий звичай, як і норми, сформовані подібним чином, за своєю суттю мають обмежувальну дію, а саме такі недоліки законодавчого регулювання:

- невідповідність законодавства України міжнародним стандартам у сфері боротьби з відмиванням грошей;

- недосконалість закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом»;

- суперечність та неузгодженість норм у податковому законодавстві;

- недосконалість редакція ст. 209, 209-1 КК України;

- недосконалість законодавчого врегулювання банківської та кредитно-фінансової систем;

- недосконалість регулювання формування і виконання статей бюджетів різних рівнів;

- нечіткість законодавчого та іншого нормативно-правового регулювання порядку проведення операцій з коштами та іншим майном;

- широка сфера застосування законодавства, що охороняє інститут банківської, комерційної або іншої таємниці.

Виходячи з викладеного, можна дійти висновку, що недосконалість чинного законодавства поряд з вище зазначеними, мають також значний вплив на легалізацію (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом .

Список використаних джерел

1. Міллер А. Що таке причини та умови злочинів? // Право України. – 2001. – № 5. – С. 90.
2. Филонов В.П., Федоренко Д.В. Преступность в особо крупном промышленном городе: состояние, причины и меры по её предупреждению. – Донецк: ДИВД МВД Украины, 2002. – 281 с.
3. Верховна Рада України. Комітет з питань Національної безпеки і оборони. – Демографічна криза в Україні. Її причини та наслідки: Збірник матеріалів. – К.: Парламентське видавництво, 2003. – 450 с.
4. Лихолоб В.Г., Филонов В.П., Коваленко О.И., Михайлов А.Е. Криминология: Учебник / Под ред. В.Г. Лихолоба и В.П. Филонова. – Киев–Донецк, 1997. – 364 с.

Багаденко Ірина Петрівна,

провідний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії кримінологічних досліджень та проблем запобігання злочинності ДНДІ МВС України, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник;

Оцел Валентина Василівна,

науковий співробітник ДНДІ МВС України

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ГРОМАДЯН У ВЕЛИКИХ МІСТАХ: ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Анотація. Громадська безпека є актуальною проблемою для міст по всьому світу. Кожен громадянин прагне жити у максимально безпечному та комфортному місті. За якими критеріями оцінюється рівень безпеки міста, життя яких сучасних заходів є запорукою забезпечення належного рівня безпеки громадян? На ці та інші питання намагаються відповісти як приватні аналітичні кампанії різного масштабу діяльності шляхом проведення різноманітних досліджень, так й окремі дослідники із соціальних галузей наук, зокрема соціології, економіки та юриспруденції.

Ключові слова: безпека, безпечне місто, попередження злочинності, відеоспостереження.

Summary. Public safety is a topical issue for cities around the world. Every citizen seeks to live in the safest and most comfortable city. By what criteria the level of security of the city is estimated, the use of which of modern measures is a guarantee of an adequate level of security of citizens? These and other questions are trying to answer private analytical campaigns